

DOMOVINA

Zbiraja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne priložnosti ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 50 kr., za četrť leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Südmarkovanje v Celju.

Pred desetimi leti so ustanovili planinski Nemci novo napadujoče društvo. Krstili so ga „Südmark“ (južna pokrajina). Namen društvu je že znan: Slovenca z vsemi načini izpodrivati z njihove rojstne in zgodovinske lastnine, naselevati med nas nemške obrtnike in rokodelce, zidati nemške šole itd., z eno besedo, napeti vsa dovoljena in nedovoljena sredstva, da Slovenec zgine, da se napravi prek naših slovenskih pokrajin — nemški most do Adrije.

Denar v to svrhu se nabira „prostovoljno“, kdor pa bi se upiral, prisili se ga z „moralično“ gorjačo, kakor se je to delalo pri zadnjem nabitju udov v Celju.

Ker pa je znano, da živi v Nemcu le bolj sebična, samohlepna narav, da Nemci nesebične, rodoljubne požrtvovalnosti ne poznajo, kakršna prešinja nas preganjane Jugoslovane pri obrambi svojih narodnih svetinj, zato pa nemški voditelji ne pridejo z nabiralnikom, nego udarjajo ob bojni boben.

Tako so tudi k zadnji skupščini „Südmark“ v Celju trobili in bobnali k orožju. Porabili so vse laži, prorokovali prijetno ščegetanje bojevitih nemških živcev s pozivom, ki ga je prinesel tukajšnji nemški listič. Ta poziv je pisan v takozvani „Gauersprache“, katerega jezika baje celjsko drž. pravdnštvo ne razume, pač pa ga razume celjsko nemštvo. Poziv se je glasil:

„Nemško“ Celje, ta dragoceni biser v bogatem vencu naravnih lepote (na Slovenskem!) so zgodovinska tla vročega boja, katerega bojujejo Nemci za svojo „pravico“ in svojo „posest“. Tudi varstveno (?) društvo „Südmark“ je stopilo na bojišče svetega boja in tako bode narodni boj prešinjal tudi posvetovanje dne 8. t. m.

Po dneh češkega zasramovanja in odločnega odpora naj slavnost „Südmark“ zopet pokaže skupno mišljenje Nemcev.“ Nadalje se ponavlja v par številkah omenjenega hujskajočega lističa ta le poziv: „Celjski Nemci pomnite, da so dr. Serbec, dr. Dečko in D. Hribar provzročitelji panslavističnega izzivanja.“ One doleti odgovornost za grozodejstva teh slavnostij, za vso nesrečo, katere zadene vsakega posameznika, za vse posledice, katere so nastale iz demonstracij, za gmotne žrtve, katere je moralala doprinesti celjska občina vsiljenim gostom na ljubo.“

In ta jasni poziv k novim tolovajskim činom je prečitala nadzorovalna oblast ter ga hladnokrvno dala „zur weiteren Amtshandlung.“

Delali so vsi agitatorski stroji, glavno vlogo pa je igrala „moralična gorjača“, katero so vih-teli magistratni pandurji, kakor Öchs in tovariši. Lastnikom in najemnikom h“ je preskrbel magistrat „ex offio“ pruske zastave, omenjeni pandurji pa so hodili od hiše do hiše ter prisilili posestnike, da so posojene cape razobesili.

Po teh pripravi smo res mislili, da bo mesto Celje dne 8. t. m. velik bojni tabor. Toda varani smo bili mi, še bolj pa so bili osramoteni mestni očetje. Prišlo je z vsemi vlaki okoli 30 tujih bojevnikov, pa še ti so delali tako kisle obraze, da so se nam skoraj smilili. Njih slutnja pa se je tudi vresničila, kajti oskubili so jih do zadnjega beliča za „sveto nemško stvar“ Cela komedija je imela od začetka do konca skrajno klaverno znak. Liki mokri psički so se vlačili iz mesta v mestno šetališče in nazaj. Celje ni bil bojni tabor, temveč nemško nacionalno pogorišče. Nemški listi, ki so

pred „slavnostjo“ tako navdušeno pisali, zakrivajo si sedaj sramu obraz „Graška Tagespost“ je povdarjala, da bo uspeh merilo politične in narodne zrelosti planinskih Nemcev. To merilo se je v Celju tako skrčilo, da kaže popolno kilavost našega umetnega nemštva.

Nemci so doprinesli dokaz, da bi bilo to društvo že zdavno poginilo, kakor vsa podobna nemška društva, ko bi ga ne vzdrževalo v prvi vrsti — birokratstvo. Kajti glavni podporniki so mu deželni odbori štajarski, koroški in nižjeavstrijski ter razni mestni zastopi, itd. In to je nagota nesrečnega sistema v Avstriji, da smejo deželne blagajne slovenske deželne doneske darovati nasprotniku v ta namen, da nas gmotno z njim ubija.

Sloga*.

Sloga je tretji ključ — prva sta bistrumnost in radikalnost — kateri nam pomore odpreti vrata, vodeča v svobodo. O tem se še tudi precej zavedamo — v teoriji! Nemci — sluteči nevarnost za svoje predpravice — so se pač zedinili v skupnem programu; Slovenci pa — se prepiramo dalje, malo se meneč za temne oblake, ki se zbirajo na političnem obzorju. In tudi hvalisana „slovanska sloga“ — je le bolj površna, navidezna, v resnici pa nas ločijo nemala nasprotja, katere nam lahko postanejo usodna, ako jih ne odstranimo pravočasno. Z golim zanikanjem nam sedaj ni pomagano; drznim, sebičnim ter z ozirom na § 19, nedoslednim nemškim zahtevam, se je treba odzvati z zmernim, pravičnim, enotnim slovanskim

* Ta članek je nekako nadaljevanje člankov „Bistrumnost“ in „Radikalnost“ v lanskem, oziroma v 3. številki „Domovine“. Pisec teh člankov je priznani slovenski politik.

LISTEK.

„Luna sije“.

(Slika).
I.

Od časa, ko se je to pripetilo, je preteklo že kakih šestdeset let. Po Špitalskih ulicah ljubljanskega mesta sta korakala poznega zimskega večera dva moška v gosposki obleki, z rokavicami na rokah ter s cilindri na glavi. Bilo je opaziti na prvi pogled, da se prištevata k vrsti onih ljudi, katere navadno imenujemo razumnike. Dlje časa sta šla molče tesno drug poleg drugega, končno se oglasi eden ter dé:

„Že skoro polovico mesta sva prekoračila, a vendar še ne vem, kam si namenjen prav za prav? Ako hočeš, da zajdeva v krčmo na poliček „dolenjca“, morava to učiniti kmalu, kajti pozno je že in v kratkem jih vtegnejo zapreti. Pa nama ne bo kazalo drugega, nego odriniti naravnost domu.“

„Le nekoliko še potrpi, kajti kmalu se pre-pričaš na lastne oči, kam sem namenjen,“ odvrne spremljevalec, krepak, vzrasel mož v najboljših moških letih. — „Glej, namenjen sem obiskati njo, za katero živim in gorim, in na

katero mislim neprestano; njo, katero že smatram za svojo nevesto, dasiravno one kratke, a odločilne besedice „da“ še nisem slišal iz njenih ust.“

„Ti me torej bržkone povedeš k Primčevim?“ začudi se prijatelj ter nehote obstane. „Toda čuj me, kar ti povem. Ko bi bilo po mojem, rečem ti naravnost, da bi jaz na tvojem mestu tje kaj ne hodil. Čemu naj bi vdinjal človek toliko svoje srce in ljubezen onim, ki za nju ne marajo. To je nekaj, nad čemur se zgraža moj ponos. Da pa za tvojo ljubezen ondi mnogo ne marajo, o tem sem že prepričan do dobrega, kajti ako je tvoje dosedanje, nje namenjene pesmice niso ganile, težko, da bi jo ganile prihodnje. Ubogaj me, pusti ošabnico in misli ter niti ne zahajaj več čez njihov prag, katerega smatrajo tam za te previsok ter se tvojim pesmicam — verjemi mi — le rogajo.“

„Nikdar, prijatelj, to ni mogoče, vsaj sedaj ne, ko imam še toliko upanja, da jo končno vendar le dobim. Ako še doživim kako leto, pa boš razvidel, kako si se motil s to naglo svojo sodbo. Julika ima ne le mičen obraz, marveč tudi zlato, rahločutno srce; ti ne veš, kako se je nekekrati zjokala, ko je čitala podarjene ji pesmice. Že iz tega sem spoznal, da me ljubi;

treba je torej samo še nekoliko počakati in potrpeti. Nemara ni več daleč čas, ko se ta zadeva reši v moj prosep in takrat izve ves slovenski narod, da se je poročil slovenski pesnik z najbogatejšo nevesto ljubljanskega mesta, na katero bo z menoj vred lahko ponosen. Torej ne oviraj me, marveč pojdi, da še spregovorim ž njo par besed.“

„Nú, če je tako, pa pojdiva; želim ti k temu dokaj več uspeha, nego ga pričakujem,“ odvrne spremljevalec, na kar se podata za par streljajev dalje. Kmalu obstaneta pred visoko zidano hišo, na kateri so razni izvezki kazali, da se v njej nahaja prodajalnica blaga ali štacuna. Poslednja je bila seveda že zaprta, samo v sobi v prvem nadstropju je še brlela luč. To je bilo znamenje, da bivalci še ne spé in da jih ne bo vznemiril obisk ob tako pozni uri. Tako sta vsaj mislila naša znanca, bližajoča se k hišnim vratom. Navdušeni zaljubljenec, korakajoč spredaj, pritisne kljuko ter jih hoče odpreti, toda vrata so zaklenjena. Potrese jih enkrat, dvakrat, da močno zaropotajo, toda zapah se le noče vdati ter jih drži, kakor bi bil pribit. „Kaj pa je nama sedaj početi?“ zamomlja polglasno, stopi nazaj ter jame gledati v razsvetljeno okno. Zdi se mu, da sliši nekoga govoriti v sobi. Torej

načrtom, a potem tudi v njega izvršitev zastavi vse moči. Pa tudi drugače se nam je izpopolniti v slogi in vzajemnosti, v katere pospeh podajemo v nastopnem nekaj vodilnih misli.

Negujmo — vsaj v prvi vrsti — kar nas združuje, ne kar nas loči. — Vsak trezno misleč Slovenec lahko spozna, da more naš narod ediniti le narodna, ne pa liberalna ali klerikalna ideja. Takisto tudi, kaj se nahaja v večji nevarnosti: narodnost naša ali pa onedve, zlasti ako se pomisli: narod, ako je izgubljen, izgine na veke, dočim se razne „mednarodne“ ideje lahko med nami vsak čas poživijo. Stokrat bolje torej, ako n. pr. slovenska liberalnost začasno škodo trpi, kakor da se v strastnih bratskih bojih zanemarija in pogublja slovenska narodnost. In kdo bi zmagal? Ne liberalci, ne klerikalci, ampak — tujstvo, kakor vse kaže in nam tudi prerokujejo modri pregovori: „Slepa strast, gotova propast“; „kjer se dva prepirata, se tretji smeje“; „kdo noče brata spoznati za brata, moral bo tujca spoznati za gospodarja“ itd. Namesto torej namerjati orožje zoper zmerni, v jedru katoliško verni in — ako se ga pušči v miru — brezpomembni slovenski liberalizem, naj je naši konservativci rajši obrnejo s podvojeno močjo zoper pravega sovražnika cerkve: tuje, skrajne liberalce in tujstvo sploh, s čimer bodo izdatno spešili občne narodne, hkrati pa tudi klerikalno strankarske svoje namene!

Federalizem ali centralizem? — Čehi teže za češko, Hrvatje za hrvaško državo. In Slovenci? Recimo, da pride do obeh, tedaj je skoraj gotovo, da bi nas vkljub našim prizadevam, šteti se k Hrvatom, priklopili k — nemški skupini. Vse sklicevanje bi ostalo brezuspešno, dokler — Slovence in Hrvate loči „dualizem“. Sploh pa je iz več razlogov zelo dvomljivo, da bi prišli kar „naravnost“ do federalizma. Na videz dolg, v resnici pa krajši in zanesljivejši pot je ta: Najprvo nevtralni centralizem, t. j. osamosvoja od Nemcev in njih jezika v naši državni polovici; za tem: odprava dualizma, oziroma celo monarhijo obsežni nevtralni centralizem (za to idejo bi bilo lažje dobiti vlado, in poleg drugih zaveznikov najbrž tudi Nemce, kadar leti — obupajo o zmagi nad nami!) in končno šele — ako se nam bo zdelo — federativna Avstrija v zmislu zedinjenih držav!

Narodna ali deželna avtonomija? — Kakor naravno, smo Slovenci pristaši prve. Kako pa je z nje dosežnostjo? „Kar se izvrši na jugu, izvršiti se mora tudi na severu in obratno!“ Ker pa Čehi in Poljaki (pristaši deželne avtonomije) svojih dežel ne puste cepiti, bomo tudi Slovenci težko dosegli samostalnost brez — vsaj delnega ali tihega privoljenja nemških većin. Mnogo lažje se nam zdi dosežno to privoljenje, a le na način, ki ga bomo v vnovič povdarjali pozneje. — Glede zoprne nam deželne avtonomije Slovenci obračamo, razni

združeni faktorji pa lahko — obrnejo. V doseg Slovenije treba — časa; pripravimo se torej, ako bi se morali še prej odločiti: ali za primerno omejeno in nam kolikor mogoče ugodno deželno avtonomijo (kot začasno nadomestilo nezmožnega parlamenta) ali pa za — kaj hujšega! Pod prvo je namreč vse odvisno le od umnega našega nastopanja in od — vladnega sistema (gl. prihodnje točke!) — Mogoče sicer, da bi že sama resna volja Slovencev, udati se želji severnih bratov — s katerimi se hkrati zlagajo nemški konservativci — streznila nemške obstrukcioniste, zanašajoče se na vladino zadrego in slovansko — neslogo!

Pogoji za morebiti neizogibno deželno avtonomijo. — 1. Stroga, zanesljiva, dejanska pravičnost vlade. Že vnaprej bi morala poslednja izvesti v zmislu § 19 popolno ravnopravnost našega jezika, oziroma odpraviti vsakršne nepostavne, nemštvu med nami pot gladeče predprave. 2. Zlasti bi morala tudi s posebno naredbo pripomoči materinščini v ljudskih šolah do postavno ji pristujoče veljave, oziroma onemogočiti sedanje pretirano nepostavno tujčevanje. 3. Jamčiti mora, da se omenjene naredbe ne bodo razveljavile ali izpremenile, izvzemši, ako bi se v novem deželnem zboru za to izreklo $\frac{2}{3}$ v navzočnosti $\frac{1}{4}$ poslancev. 4. Sedanje dežele se morajo vsaj večinoma — združiti v naravne, strankam desnice kolikor mogoče ugodne skupine; pri nas najbolje v eno samo: zgodovinski „Veliki Korotan“. 5. V tej skupini moramo imeti Slovenci s Hrvati že vnaprej najmanj popolnem zanesljivo — nadčetrtinsko manjšino deželnih poslancev. Isto si zagotoviti, bodi odslej ena neumornih naših skrbij!

Kaj je bolje: združenje Slovencev v Velikem Korotanu ali sedanja njih razkosanost? — To vprašanje se nam vsiljuje tudi ne glede na pretečo nam deželno avtonomijo. Vedno slabše namreč se nam godi — povsod! Kje iskati rešitve? S Slovenijo — varujmo se neutemeljenega optimizma! — ne gre tako lahko in hitro; njo smatramo za krono, ne pa podlago naše zmage! Radikalne naredbe? Kdo pač upa, da bi hotela vlada nam na ljubo vnovič dregniti v sršenovo gnezdo, vsaj brez — hkratnega primerne zadostila razjarjenemu nemštvu! To zadostilo bodi — Veliki Korotan, t. j. formalna uklonitev vsega slovenstva pod nemško večino in oblast! V resnici se nam pa te večine ni treba bati, ako so izpolnjeni zgoraj navedeni predpogoji. Brez dvojbe bi bili potem vsi obmejni Slovenci na boljem; pa tudi Kranjska bi s tem ne izgubila: zlasti za pogubni bratski boj, ki je pravzaprav le boj za — krmilo v deželi, bi potem ne bilo pravega povoda in — v slogi je moč! Živo smo tudi preverjeni, da bi se na tej podlagi najuspešneje borili za svobodno, zedinjeno Slovenijo — z nastopnimi pomočki!

Kako dosežajmo Slovenci narodno samostalnost (Slovenijo)? — S ponižno-

stjo, popustljivostjo in kar je še več enakih lastnostij, ne pridemo naprej; sploh se nam je od Nemca, ki je in ostane naš zatiralec, iz lepa nadejati k večjemu kake — slepilne drobtine. Ukrotiti ga torej treba z — bistroumnim, radikalnim in složnim nastopanjem! Odrakajmo mu odslej odločno in dosledno vsakršno po ljudskem štetju — mimogrede rečeno, bo treba narodnost drugače določevati kakor po občevalnem jeziku! — neutemeljeno ravnopravnost na naši zemlji, izvzemši, ako — privoli v našo ločitev ali pa — na Gornjem Štajarskem in Koroškem našemu jeziku prizna enake pravice, kakor jih sam zahteva od nas! Še več: Skušajmo se tudi mi sistematično (le ne na hrupen in izzivajoč način) krepiti in razširjati na itak le potujčeni zemlji, da mu tako polagoma vcepimo blagodejno bojazen, kakršno ima že zdavna pred — junaškimi Čehi! Opravičujemo pa se lahko: „Ako se nam Slovenija v ožem pomenu odreka, primorani smo, za svojo narodno in jezikovno domovino (po češkem vzgledu) smatrati — celotni Veliki Korotan!“

Ravnopravnost in nje izvršitev. — Čehi (in Poljaki) zavzemajo povsem pravo stališče, da pristojna deželnim zborom, dočim Nemci trde, da sme Slovanom v § 19, zjamčene pravice deliti edino državni zbor na podlagi — nemške milosti! In res so se naši Slovenci, ki pritrjujejo nasprotnikom, četudi je jasno, da bi potem slovanska ravnopravnost ostala za večno — na papirju, in da je posebej nam Slovincem od nemške milosti v parlamentu upati prav toliko, kakor od iste v deželnih zbora. **Skratka:** Državni zbor — kot najvišji nadzornik — skrbi le, da v to poklicani faktorji (v prvi vrsti deželni zbori, v drugi vlada) lojalno izvršujejo ravnopravnost, ki je v poljubnem izbor večinam — lahko dvojna absolutna (celo deželo obsežajoča, brez ozira na dokaze) ali pa relativna, (omejena na dokazano vže bivališče narodov: najmanj $\frac{1}{3}$ prebivalstva v vsakem okraju), v vsakem slučaju pa mora biti onakomerna: enemu jeziku v deželi priznati absolutno, nasprotnemu pa zgolj relativno veljavo, to ne gre! — Pobijajmo torej odslej složno drzno in hinavsko nemško zahtevo, pravico pa pričakujmo Slovenci le — od vlade!

Državni in armadni jezik. — Nemškega državnega jezika se Slovani po pravici branimo, žalibog samo — v teoriji. In vendar bi bila sedaj najlepša prilika, da se tudi v praksi znebimo neznosnega nemškega jarma, zahtevajoč, da se namesto pristranske strogo ravnopravnost izključujoče ter prusaštvu pot gladeče nemščine uvede za celo Avstrijo polagoma kak nevtralni posredovalni jezik. Ako pa menimo, da bi bilo to nakrat preveliko ponižanje za ošabne, razvajene in — vplivne Nemce, pa ustrezimo deloma njih častihlepnosti, rekoč: v okrajih (ne občinah!) s prevesno nemškim prebivalstvom vladaj nemški, v onih s prevesno nenemškim prebivalstvom pa kak drug posredovalni jezik

se sklone, sname rokavico z roke, nagradi poleg zidu nekoliko peska ter ga zaluča kvišku v okno, da kar šipe zažvenkljajo. Bivalec v sobi je moral slišati ta žvenket, toda na pesnikovo žalost se nihče ne prikaže k oknu. „Gotovo je zaspala ter pustila goreti luč,“ reče zaljubljen pesnik, navlekujoč si zopet rokavico. „Nocoj, to že vidim, nama tu več ne odpró, torej res ne moreva uiniti kaj boljšega, nego da se razideva tudi midva vsak na svoj dom. Torej prijatelj, lahko noč!“

„Lahko noč!“ ponovi spremljevalec ter se napoti naprej po ulici ne hoteč dalje ovirati pesnika, otožno se ozirajočega v zaprto hišo. Njegovemu bistremu pogledu ni ušlo ničesar. Videl je dobro, kako se je takoj pri prvem potresu hišnih vrat prikazala zgoraj pri oknu kodrasta glavica, ki pa se je, pogledavši navzdol, takoj zopet skrila ter se pozneje ni več prikazala, ko je jel že pesek leteti v okno. V duhu je pomiloval zaljubljenega trapeža, kateremu se navzlic tolikim javnim dokazom, da ga ondi ne marajo, še doslej niso odprle oči, da bi spoznal to, bodisi tudi trpko resnico. — „A vendar je to duhovit človek, da malo takih,“ si je mislil, pogledavši skrivoma nazaj za prijateljem, samo ženske ga bodo popolnoma spačile. Zlasti pa še ta, ki se zove Primčeva Julika. Le kar ču-

diti se je, da še ne viha nosa, ko prebira nje gove slovenske pesmice, ko vendar drugače ne spregovori slovenske besede, razun s kuharico. Ko bi bil jaz na njegovem mestu, že zdavnaj bi ji obrnil hrbet; radi one pedi mičnega lica in nekoliko tisočakov imovine pač ni vredno, da bi človek zapravljal svojo čast in svoj moški ponos. Saj njeno srce, o katerem trdi prijatelj, da je zlato, je le mrzli kamen, nesposoben za kake vzvišene, idealne občutke. A ženska brez čutečega in ljubečega srca, to pa je že poslednja stvar na svetu.“ Tako modrujoč se skrije za ovinkom bližnje ulice.

Čenjeni čitatelj je gotovo že uganil, kdo je bil ta obiskovalec sloveče Primčeve hiše, namreč nihče drugi, nego naš slavni pesnik France Prešern, tačasni odvetniški koncipijent in njegov spremljevalec, knjižničar Kastelic. Poslednji se je, kakor že vemo, po brezuspešnem posetu urno oddaljil, pesnik pa se je še nekaj časa mudil na ulici, gledal v okno ter stopil še enkrat odpirat vrata — toda vse zamán. Končno se je podal tudi on domu, toda ne da bi legel v postelj, temveč sede k mizici, vzame v roke svinčnik ter jame pisati na košček papirja verze one pretresujoče, ganljive pesmice „Pod oknom“. Še le ko je bila gotova poslednja kitica, otrpnejo pesniku roke,

trepavnice se mu zatisejo, da na mizo sklonjen trdo zadremlje.

II.

„Kdo je vendar sinoči tako ropotal z vratmi?“ vpraša drugega dné gospa vdova Primčeva hčerko Juliko, ko sedete okoli devete ure k zajutрку. „Mislim sem si, da nam vrata vrže iz tečajev; gotovo je moral biti kak znanec, da si je toliko drznil“, nadaljuje ter se potuhleno nasmehne, videč Juliko v zadregi. „Ali nisi slutila, kdo je bil ta drzovitež?“

„Slutila sem in ga tudi videa, ko sem pokukala iz za zagrinjala skozi okno,“ odvrne Julika ter lahno zarudi. „Vendar se mi ni ljubilo odpreti mu ter poslušati njegove neslane čenče. Saj mi ne govori nič drugega, nego o svoji ljubezni, da mi to že res preseda. Jaz se že ne morem ogreti zanj, zlasti ker si mi ti, mati, prepovedala to, dasiravno je trapež ves zateleban v me. Le kar čuditi se je, da še revež tega ne razume.“

„Torej meniš, da je bil obiskovalec Prešern?“

„Dá, on je bil z nekim spremljevalcem, katerega pa nisem poznala. Bržkone mi je hotel podariti zopet kako novo pesmico.“

„Pesmice njegove so res mične, toda to je tudi vse, kar imamo pričakovati od njega. Saj

(se ve, le za največjo silo!), ki bi si ga nenemški poslanci sami (z $\frac{2}{3}$ glasov) izbrali! O armadnem jeziku pa naj odločujejo — Mažari, ki si naj izberejo izmed omenjenih jezikov onega, ki jim bolj ugaja! Armadni jezik uvedi se potem v vse avstrijske šole kot obvezen drugi posredovalni jezik pa v svojem okolišču kot obvezen, v tujem pa kot neobvezen predmet! — S tako uredbo, menimo bi bili lahko za silo zadovoljni Slovani kakor Nemci!

Ruščina ali francoščina? — Najnaravnnejši in najsposobnejši posredovalni jezik bi bila zaslovane seveda — ruščina; žalibog pa zaradi mržnje Poljakov ni upanja, da bi se ta lepa misel tako kmalu uresničila. Gladimo ji pa vsaj pot s tem, da se ruščine neobvezno po možnosti učimo, hkrati pa se brž ko mogoče osamosvojimo od nevarne nam nemščine, izbe-roč si za obvezen posredovalni jezik najbolje — nevtrarno francoščino! Ta jezik more namreč edino priti za celo Avstrijo v poštev, oziroma polagoma izpodrinuti sedanji nemški armadni jezik. Kot kulturen in svetoven jezik ga je tudi lahko zlasti po gimnazijah intenzivno gojiti — namesto malokoristne grščine in deloma latinščine!

Celjske novice.

(Ravnateljstvo za celjsko meščansko šolo) je imenovan meščanski učitelj Anton Paul. Nadalje je premeščen iz Hartberga v Celje na lastno prošnjo meščanski učitelj Karl Freyberger.

(Imenovanje) Pravni praktikant pri okrož. sodišču v Celju, g. Anton Mulej ter g. Franc Ozvatič v Mariboru, sta imenovana avskultantom.

(Pozor!) Prihodnji teden se prične pouk v naših srednjih šolah, kakor tudi na meščanski in ljudski šoli. Dijaki se bodo vračali v mesto na svoja stanovanja, in tu se bode treba spominjati zadnjih nezaslišanih tolovajskih napadov na Slovence. V teh napadih so se posebno odlikovali z odobravanjem svojih gospodarjev komiji nemškutarskih prodajalnic, tako, da je bilo več Slovencev nevarno ranjenih. Tolovajski napad celjske nemškutarske sodrge zahteva za nas Slovence zadoščanja, katerega si lahko iz gospodarskega stališča nekoliko sami pridobimo. Vsi, ki imamo v Celju svoje otroke na hrani in stanovanju, zahtevajmo, da naj dotične gospodinje kupujejo živila za naše dijake le v slovenskih prodajalnicah. Naš denar ne sme dohajati našim smrtnim sovražnikom v roke, ki nas barsko in tolovajsko napadajo.

Družinski oče na deželi.

(Zavedni Slovenci in Slovenke!) Spominjajte se vedno, vsikdar in povsod turških celjskih bojov dne 9. in 10. avgusta 1899. po Kr. r., ter se ravnajte po njih v svojih potrebsčinah!

(Krojač Rudolf Tabor) noče biti naš, ter se je v „vahtarci“ odrekel vsake vezi s Slovenci, češ, da je prišel med slov. obrtnike v „Domo-vini“ proti lastni volji. Mi jemljemo to na znanje,

bolj neznanega in priprostega uradnika kakor je on, ni lahko dobiti. Le pomisli, skoraj bo imel že štiri križe na hrbtu, toda ni se še vtegnil povspeti do samostalnosti; zmerom je še koncipijent v službi gospoda Hrobata. Takšen mož, draga Julka, pač ni za te; vse mesto bi se ti smejalo, če bi ga vzela.

„Saj ga tudi ne mislim in ga ne bom navzlic temu, da vzdihuje za menoj kakor jetnik po svobodi za zaprtimi vratmi. Toda reči mu to v lice pa tudi nočem, ker je vendar-le mično čitati to, kar misli in poje o meni, dasiravno piše to v neokretni „kranjski šprahi“. Ne vem, kaj bi dala, ko bi mi zapel kaj sličnega, kakor on od svojih strun, moj izbrani Jožef plemeniti Scheuchenstuel? Ker pa vsakemu to ni dano, hvale pa se tudi nihče ne brani, torej ga tudi ne odslovim. Naj vztraja dalje v moji službi, ako le tako hoče. V odločilnem trenutku pa bom že znala, kaj mi je storiti.“

„Od svojega ženina takšnih bedarij ne pričakuj,“ odvrne mati, „kajti on je premoder in preplemenit za to. To pa tudi zadoščuje, da se ga okleneš z vsem svojim ljubečim srcem. Toda kaj še le porečeš potem, ako se ozreš v njegovo bodočnost? Tvojemu Jožku so odprte vse naj boljše službe na stežaj; on se lahko povspne do

ter to ločitev javimo slovenski javnosti. Omenjeni krojač, ki ima svojo delalnico v Gosposki ulici, je prosil svojedobno sam za sprejem v čitalnico ter bil v zaznamku slovenskih obrtnikov; na njegovo lastno željo smo ga sedaj črtali iz naših vrst. Naj bode jasno!

(V proslavo „Südmarke“.) Nemški marlar Al. Hobacher je na dan „Südmarkove“ proslave v Celju za večno zaprl svojo prodajalno. Zvabilo ga je baje med nas edino to društvo z obljubo, da ga bo podpiralo. To pa se ni zgodilo in mož je lezel vedno globlje v dolgove. Oni dan pa, ko so prišli bratje „Südmarkovci“, zapečatili so vrata. K banketu ga že zvečer ni bilo!

(Posledice zadnjih izgredov.) „Sveta nemška jeza“ je pograbila pri prihodu Čehov mlečno-zobega sina pismonoše Kamplata. Žilica mu ni pustila, da bi ne grabil kamenje ter ga metal v „Narodni dom“. Sodnikovo mnenje pa je bilo, da morajo takšni pobčki svojo nemško jezo krotiti, ter mu prisodil pet dni zapor. Omenjeni deček je učenec tukajšnje meščanske šole, tedaj seveda pred časom „dozorel“.

(Ali je Celje za Slovence — „fremdes Gebiet?“) Kakor znano, se je našel po obisku Čehov v Celju, zdaj že precej razkrinkani neznačajnež, ki je pisal v dunajski list „Vaterland“, da je vso nesrečo v Celju zakrivil dr. Ferjančič s svojim pozdravom, potem pa celjski Slovenci, ker so si drznili vabiti Čeha v Celje, v ta za Slovence „fremdes Gebiet“ (tuje ozemlje). Ta kukavni dopisnik, ki je „Slovenec“ ter živi samo od Slovencev, je zapisal to hujskajočo laž, da zadosti svoji strankarski maščevalnosti. Seveda mu je bilo dobro znano, da pošlje v svet najgršo laž. Ne dá pa se še danes izračunati, koliko je s svojim hudobnim obrekovanjem škodoval strem-ljenju Slovencev morda za večno. Trditve, da bi bila celjska tla za Slovence „tuje ozemlje“, ne drzne si niti najzagriženejši Celjan staviti. Da smatrajo temveč pošteni Nemci nasprotno Celje za slovensko ozemlje, pokazali so sedaj, ko niso vkljub prošnjam in grožnjam marali priti k „Südmarkovi slavnosti“, ker se jim gnusi Slovence izzivati. Niti v Gradcu ne štejejo celjskih Nemcev svojim enakovrednim sovrstnikom. Ko se je pred leti celjsko nemško pevsko društvo udeležilo velike pevske slavnosti v Gradcu, so Gradčani Celjane v začetku po strani gledali. Še le ko so zapeli neko nemško pesmico, so se Gradčani močno začudili, da sploh znajo nemško, ter se je slišal vse povprek vzklík „Die Windischen singen sogar gut!“ (Slovenci še celó lepo pojó!) Prokletstvo celega slovenskega naroda naj tedaj pade na onega kranjskega dopisuna, ki si osmeli nazivati Celje za Slovence „tuje ozemlje“. Narod ga že sodi in ga bo obsodil. Kar je upal doseči s svojim podlim, izdajalskim početjem, tekne mu naj, kakor je teknilo Judežu 30 srebrnikov!

(Pošteno oskubljeni) so bili pri „Südmarkovi“ slavnosti oni tujci, ki so prišli semkaj

zastopati zunanje nemštvo. Tako so prišli zvečer štirje oskubljeni v neko tukajšno gostilno ter neznosno javkali. Pripovedovali so, da so morali šopek cvetic plačati s petakom, vrček piva z goldinarjem itd., kajti germanske device, ki so tako robo prodajale, niso nič nazaj dajale. Pri „manj kultiviranih“ ljudeh se ta način „nabiranja“ imenuje z neko inkriminirano besedo. Seveda lahko potem izkažejo lepe svote „prostovoljnih“ doneskov. Nam je umljivo, da so bili Celjani v grozni stiski. Komu obesiti pripravljene stvari, ne da bi bilo zgube! Z nepoštenim multipliciranjem so se rešili. Namesto, da bi pilo 12 gostov po eden vrček, zaračunalo se je ed-nemu eden vrček z goldinarjem. Oskubljeni so rotili in prisegali, da jih Celjani nikoli več ne dobé med prste.

(„Velika“ veselica „Südmarke“ v Celju) je bila ubožno spričevalo celjskemu in vsemu spodnještajarskemu nemštvu. Bobnalo se je, da jih pride od vseh vetrov nad 3000. Izneverilo se jih je 2970, tako, da je pritavalo kacic 30 do 35 zelo dvomljivih Germančkov. Z obširnimi ceremonijami se je podalo vso celjsko nemštvo k večernemu vlaku dne 7. t. m. sprejemati „mile“ goste. Vsi se lepo razpostavijo po spolu in stanu, kakor se pri taki priliki spodobi. Vlak se ustavi, a iz njega izstopi sedem savinjskih flosarjev. Sicer živa duša ne! Sprejemalci so poparjeni stisnili zobe ter v celi grenkobi požrli pripravljene heil-klice.

(Novi grb celjskega mesta) so tri zvezde v pruskih barvah. Tako si je namreč magistrat spremenil dosedajni grb na svojem poslopju. Graško namestništvo bi moralo vedeti, da je Celju dovoljen in potrjen le grb, ki nosi na modrem polju tri zlate zvezde.

(Za 300 gl. pruskih zastav) je baje nakupil magistrat celjski ter jih posodil raznim hišnim gospodarjem. Pljuvajoči dr. Negri kupil je še po vrhu 60 frankfurtaric. Potem seveda ni čudno, da je bilo mesto v zastavah. Na marsikaterih hišah, ki smo jih dosedaj smatrali za bivališče Slovencev ali vsaj mirnih Nemcev, posilili so ta dan mestni priganjači, da so nosile zastave. Slovenci obžalujemo take gospodarje, da se pustijo ugnati v kozji rog. Pruska zastava je visela tudi na kapelici ubožne hiše. Skrpana je bila najmanj iz tucata umazanih cunjic, kajti vsak revež, ki uživa v tej hiši mestne dobrote, je moral darovati kakšno capico. Mestni očetje, kruha svojim gladnikom, pa ne za stotake cunjarij!

(Celje ima dva župana!) Pri Südmarkovem banketu je napival šentpeterski Lenko „den beiden Bürgermeister der Stadt Cilli, Stiger in Rakusch“. Župan Stiger ima malo žolča, da ni postal ljubosumen na svojega tekmeča, katerega mu je Lenko kratkim potom postavil za protikandidata.

(Bismarck in Luther) sta morala imeti čudno velike kosti, ker si celo celjski renegati

najvišjega dostojanstva, med tem ko Prešern postane k večjemu odvetnik, ako poprej ne umrje. . .“

Tako sta se razgovarjali v salonu mati in hči, srebajoč iz čašic duhtečo kavo ter se glede bodočega hčerkinega ženina obe do pičice strinjali. Saj izbrani ženin, plemič Scheuchenstuel, je jima inponiral že s svojim plemstvom ter bil vrhu tega še bogat človek, med tem ko je imel Prešern samo glavo in roke za delo ter pot pred seboj. „Njegovo pesnikovanje bi mu res vtegnilo prinesiti nekoliko slave, ako bi pel nemški, ker pa poje kranjski, se pač nikdar ne sme nadejati, da bi ti zabiti Slovenci razumeli kedaj njegove pesmi, ali mu bili kedaj za nje hvaležni. Torej naj le poje, kakor in kolikor hoče, saj Primčeve Julike za svojo ženo nikdar ne bo imel. Ako mu ni prav ta odlok, naj pa rekurira na „višjo in stanco,“ je dodala mati ter zategnila ustnice na prezirljiv smeh.

Še sta sedeli pri mizi, kar nekdo potrka na vrata in v sobo stopi pismonoša. Po kratkem pozdravu poda Juliki lično pisemce, materi pa kopico nemških časopisov. Na to zopet urno zapusti salon.

„Pisemce — gotovo je od njega,“ šepeta Julika ter urno zlomi pečat. Zares se ni motila.

Na lični poli pismenega papirja so bili čedno napisani verzi, ki jih je pisala njej dobro znana roka. Koprneča radovednosti odloži mati svoje berilo, hči Julika pa jame čitati z razločnim in počasnim glasom:

„Luna sije,
Kladvo bje
Trudne, pozne ure že;
Prej neznane
Srčne rane
Meni spati ne dadé.

Ti si kriva
Ljubezniva
Deklica nevsmiljena!
Ti me raniš;
Ti mi braniš,
Da ne morem spat domá.

Obraz mili
Tvoj po sili
Vedno mi je pred očmi;
Zdihujoče
Srce vroče
Vedno k tebi hrepeni.

K oknu pridi,
Drug ne vidi,
Ko nebeske zvezdice;
Se prikaži
Al' sovraži
Me srce, povej, al' ne?

Up mi vzdigni
Z roko migni,
Ak bojiš se govorit! —
Ura bje,
K oknu ni je
Kaj sirota čem storit'?

prisvojajo, da so kosti njunih kostij. Mladi Zangger (Cajkar) je pri „Südmarkovem večeru“ povdarjal, da celjski „Nemci“ ne morejo nikdar pozabiti, da so Luther, Bismarck itd. kosti od njih kostij. Kaj bi rekla ta dva Nemca, ko bi slišala, kako zlorabljajo slovenski odpadniki njih mrtve kosti v nezasišane profonacije. Lutherja bi gotovo popadla hujša jeza kakor tedaj, ko je za hudirjem zalučal ogromni črninik.

(Kaj se je Celjanom pri „Südmarkovi veselici“ najbolje posrečilo?) Menažerija opic, kateri sta načelovala v mestnem parku večni študent Baloh in dr. H. Langer. Razkazivala sta devet celjskih opic, in že to je bilo celjskim Nemcem vredno vstopnine. Vse se je gnjetlo okoli teh srečnih živalic, in zavidali so gledalci onim, ki so bili odlikovani, da so smeli nositi opično opravo, kakršna bi pristojala po večini vsem celjskim Nemcem. Kako naravno so jim pristojali kostumi, kako prirojeno je bilo kretanje in lajanje! Oh, in oblek je bilo napravljenih samo za devetorico Celjanov, za izbrane in izvoljene! Ta prizor je napravil na nemške Celjane obeh spolov tako nepopisljiv utis, da so sklenili, pri prihodnjih slavnostih nič več stotakov za frankfurtarice izdati, temuč nakupiti zadostno število opičnih kostumov. To vam bo dražestno, še mi hočemo „špogati“ vstopnino.

(Kako se slepi javno mnenje!) Pritožiti se nam je prišlo več hišnih lastnikov, da so magistratni hlapci s silo in proti volji lastnikov obesili na njihove hiše zastave ob priliki „Südmarkove“ maskerade. Dotični hišni lastniki so napravili pritožbo proti nečuvnemu nasilju. Tako daleč še vendar ne sega magistratova oblast, da bi nas smeli proti naši volji našemiti in namazati s prusko barvo.

(Celjsko nemštvo še ni zrelo!) V pozivih k „Südmarkovi“ maškeradi se je povdarjalo, da bo udeležba ta dan pokazala, je li celjsko in spodnještajarsko nemštvo sploh že zrelo za politično življenje. Ker pa je bila blamaža tako velikanska, zanimanje tako mrzlo, lazijo naši Nemci pobešenih očij in poparjenih nemških src po mestu, a v teh srcih gojijo, in kujejo maščevanje do nezvestih svojih bratov: sklenili so baje, da se odrečejo vsaki zvezi z radikalnimi hajlarji.

(Pruski vihar in — požar.) Kakor nedavno na šulferajnski šoli na Slatini, zadela je dne 7. t. m. huda usoda tudi ono frankfurtarico, ki se je več dni repenčila nad mestnim šetališčem v Celju. V predvečer „Südmarkovanja“ je nastal med fanti silen piš in odneslo je ošabno capo nekam gor za Savinjo, a tam jo je maščevalna strela užgala. Mestni očetje so kupili res takoj drugo cunjo, hočejo pa ob enem še sprejeti našlašč ednega policaja, da jo bo stražil.

(Porotne obravnave.) Kakor že povedano, je bil pred porotniki dne 4. t. m. bivši dr. Rieblnov, sedaj dr. Praunseis-ov zobotehnik H. Peters. Spravil ga je na porotno klop dr. Riebl iz hišne zavisti. Obdolžil ga je tatvine na odrezkih zlata, katero mu je bilo izročeno v zobo-

zdravniško svrhu. Dokazalo se pa je, da ni pustil dr. Riebl svojega asistenta Peters-a nikoli samega pri delu, temuč je celo roko podstavil, ko je Peters zlato rezal ter vlovil odpadke. Vsako delo in vsaka poraba se je vpisovala takoj v posebno knjigo. Toda ona knjiga, ki bi bila za Petersa odločilni zagovornik, je pri dr. Rieblu — zginila. Ves čas, odkar je vstopil Peters v dr. Praunseis-ov zavod, tožil ga je dr. Riebl iz zavisti za vsakojake malenkosti, kako pride še le čez leta na sled, da mu manjka za par tisočakov zlata! Nравstvena spričevala za Petersa so najugodnejša, dočim se popisuje dr. Riebl kot potuhnen in maščevalen značaj, ki je bil deloma v preiskavi, deloma tudi obsojen zaradi raznovrstnih deliktov in spletkarij. Častno sodišče ga je izključilo iz vojaške službe, izgnan pa je bil tudi iz državne službe. V Rieblnovem nравstvenem spričevalu se slika, da je to človek, ki je takorekoč za vse sposoben, in ki ne uživa najmanjše verjetnosti, najmanjšega zaupanja. Obdolžil je svojega bivšega uslužbenca Petersa iz maščevanja in zlobne zavisti, ker deluje isti pri dr. Praunseisu. In človek, ki se tako ravnodušno igra s častjo in srečo svojega bližnjega, ne more imeti ne trohice narodnega ali verskega čuta. Zato ga privoščimo celjski hajlarski stranki. Seveda so morali iz vsega tudi porotniki uvideti, „kje je vera, kje li nevera“ ter so Petersa enoglasno oprostili. — Dne 6. t. m. sta bili na zatožni klopi Marija Horvat iz Podčetrčka in njena 18letna hčerka, zatoženi goljufije in zaradi krive prisege. Obsojena je Marija Horvat v 5mesečno ječo, dočim je bila hčerka oproščena. — Dne 7. t. m. je bil oproščen 52letni Anton Školo iz Prepuš pri Slov. Bistrici. Ovadil ga je ondotni gostilničar Anton Goričan zaradi ropa, ker mu je baje nastavil revolver na prsi ter mu izsilil 300 gld. Ker pa se ni dalo to hudodelstvo dokazati, bil je zatoženi oproščen.

(Dalje prihodnjič.)

Spodnje-štajarske novice.

(Duhovniške premembe.) Č. g. Anton Ribar, župnik v Št. Vidu pri Planini, je imenovan knezoškofijskim svetovalcem. Premeščeni so čč. gg. kaplani: Matija Eferl iz Št. Ruperta nad Laškom v Rečico v Sav. dolini, Melhijor Zorko iz Rečice v Št. Rupert nad Laškom, M. Roškar iz Hoč v Leskovec in Lovro Schlamberger iz Sv. Štefana pri Šmarju v Hoče. Na novo so nameščeni čč. gg. kaplani: A. Kramaršič pri Sv. Kungoti na Pohorju, F. Lovrenko na Muti, Karol Malajner pri Mariji Snežni in Alojzij Musi v Lučah.

(Učiteljske premembe.) Učiteljem voditeljem za šolo v Skomarjah pri Konjicah je imenovan g. Fran Zupančič, dosedaj učitelj v Radovici. Podučiteljem na leitersbergkrčevinski šoli v Mariboru je imenovan g. Friderik Pučelik, dosedaj v Framu.

(Glede kontrolnih shodov) je izdalo vojno ministerstvo na vojaška poveljstva tajni ukaz, v katerem se zahteva, da mora vodititi kontrolni shod le častnik, ki zna ondotni jezik, a rezervisti se morajo brezpogojno v službenem jeziku armade z besedo „Hier“ oglasiti. Vendar je poučiti moštvo tudi v jeziku, ki je v dotičnem okraju v rabi.

(Za podržavljenje celjske policije) se je oglašil med drugimi občinami tudi odbor občine Šmartno v Rožni dolini.

(Sv. Martin v Rožni dolini.) Dne 10. t. m. vršila se je tukaj prva veselica našega še mladega a že dobro zastopanebralnega društva. Trobojnice pozdravljale so nam naše mile goste iz Celja in sosednjega Vojnika ter naznanjale ljudem, da je ta veselica za naš napredek jako važna. Dasi se ni ta veselica tako lepo vršila, kakor bi se bila, če bi nam bilo nebo milo, vendar smo imeli prav prijetno zabavo, seosebno naše ljudstvo bilo je jako navdušeno, videč, kako se zanimajo za nas tudi tuji Slovenci. Huda nevihta je splasila mnogo dohajajočih gostov ter nam preprečila na veliko žalost igro „Gluh mora biti“. Ker je le neprehoma deževalo, nastopili so domači pevci, večinoma kmetijski fantje in domači rodoljubni dijaki v sobi, ter so s svojimi krepkimi glasovi navdušeno zapeli Brvarjevo „Slava Slovencev“. Čudili so se gostje, da so se naši fantje v tako kratkem času toliko

izurili, da se ne vstrašijo vsakega mestnega zbora. — Posebno iznenadila nas je šaljiva pesen „Mihova ženitev“, katero je prav izborno zapel domači kvartet ter jo moral na zahtevo večkrat ponavljati. Kakor krepko in navdušeno so zapeli pevci „Slava Slovencev“, tako mило in s čuvstvom so peli Koželskijevo „Ločitev“. Mnogo zabave smo imeli pri šaljivi tomboli. Kratkočasil nas je tudi razven domačega zbora posebno „celjski kvartet“, obstoječ iz dveh gospodičin sester in dveh gospodov bratov obitelji Dobršek, kateri je res krasno, s čuvstvom peval, seosebno „Sara-fana“, katerega so morali ponavljati. Napivalo se je našemu bralnemu društvu in v prvi vrsti gosp. J. Kvacu ter č. g. kapelanu Ivanu Markovšku kot novim močem, in č. g. župniku Kosu kot prvotnemu oralcu ledine pri probuji našega ljudstva. Navduševalo se jih je za nadaljno delovanje posebno v petju, katero blaži človeka ter ga navdušuje. Č. g. župnik je odpival ter se zahvalil gostom za mnogoštevilen obisk v zlic jako slabemu vremenu. Pohvalil je našo občino, katera popolnoma slovenski uraduje in je tudi odposlala pritožbo zoper nesramno postopanje celjske policije in to iz lastnega nagiba. Povdarjal je, da nimamo nemčurjev, da so se zavledli naši kmetje tekom zadnjih let svoje narodnosti in da bode vedno deloval za izobrazbo in narodno zavest svojih župljanov. Gromoviti živokliči sledili so vsakemu govoru. Pozno zvečer igrala sta v sobi gg. Ivan Kvac in učiteljski Josip Lajnšic povsod že znano burko „Stotnik in njegov sluga“, a s takim vspehom, kakor se menda še ni nikjer prej igrala. Ulogo častnika je imel g. Kvac in njegovega sluga g. Lajnšic, igranje obeh je bilo izborno, tako, da ni bilo smeha konca. Žalibog nam je preprečilo slabo vreme igro ter splasilo mnogo pričakovanih gostov, posebno iz Celja. Kmetskega ljudstva je prišlo sila mnogo, dokaz, da se zaveda. Če poprej ne, drugo leto na veselo svidenje!

(Osnovni in ob enem prvi občni zbor) „Zaveze kmetijskih in gospodarskih zadrug za Spodnje Štajarsko“ je dne 21. septembra t. l. v gostilni gosp. Franc Robleka v Žalcu. Začetek ob 9. uri dopoldne. Spored: 1. Pozdrav in govor o namenu in potrebi „Zaveze“; 2. odobrenje zaveznih pravil; 3. pristop udov; 4. volitev načelnštva; 5. sestava poslovnega reda; 6. pogovor o napravi skladišč, učnih zavodov, o nabavi kredita, o zavarovalnicah; 8. predlogi in nasveti. Vdeležba naj se poprej naznaniti blagovoli!

(Št. Peter v Sav. dolini.) Tudi vrli občinski odbor v Št. Petru v Sav. dolini sklenil je že dne 27. avgusta t. l. pri svoji prvi seji vložiti prošnjo na vis. c. kr. namestništvo v Gradcu, da se policija v Celju podržavi, da bode slovensko občinstvo, ki ima v Celju pri raznih c. kr. uradih in drugih zavodih opraviti, vsaj življenja varno in se smelo prosto gibati, ker se je mestna policija pri zadnjih izgredih in roparskih napadih na češke goste in slovensko prebivalstvo, kakor že večkrat poprej, za vzdrževanje redu po večini nesposobno in strankarsko pokazala.

(V šoštanjski okrajni šolski svet) so bili v zadnji seji tamošnjega okrajnega zastopa izvoljeni gg.: Iv. Vošnjak, deželni poslanec in župan v Šoštanju, Ivan Kačič, c. kr. notar v Šoštanju, Ivan Kranjc, veleposestnik v Št. Ilju pri Velenju, Vinko Ježovnik, župan v Velenju in Martin Pirtovšek, župan v Šmartnem na Paki.

(Izleti savinjske podružnice „Slovenskega planinskega društva“.) 1. Dne 18. do 21. septembra t. l. izlet na Ojstrico in Skuto. Spored: V ponedeljek 18. t. m. ob 1. uri popoldne odhod iz Luč v Kocbekovo kočjo, kjer se prenočuje. V torek 19. t. m. zjutraj odhod na Ojstrico, Škarje, skozi Iglo v Logarjevo dolino k slapu pod Rinko in na Okrešelj, kjer se prenočuje. Kdor ne misli iti na Ojstrico, lahko potuje v Solčavo in Logarjevo dolino v torek. V sredo 20. t. m. zjutraj odhod skozi Turski žleb in na Skuto po novega napravljenem potu. Pri tej priliki se pot slovesno otvori. Vrnitev po istem potu na Okrešelj, potem k Piskerniku ali v Solčavo. V četrtek 21. t. m. odhod domov. Vdeležba naj se savinjski podružnici naznani do 18. t. m. — 2. Dne 25. t. m. slovesna otvoritev kočje na Boču. V nedeljo 24. t. m. zvečer veselica v Studenicah. Natančnejši spored na drugem mestu. — 3. Dne 28. t. m. slovesna

V hram pogledite,
Mi povejte
Zvezde, al' res ona spi;
Al' poslušaj,
Me le skuša,
Al za drugega gori.
Ako spava,
Naj bo zdrava,
Ak' me skuša, nič ne dé;
Po nje zgubi,
Ako ljubi
Druž'ga, poč'lo bo srce."

„Vedno edne in iste čenče“ reče mati, ko Julika zgane list. „Kaj nama mar za to, ako revež res pride ob pamet, če te ne dobi? Čemu pa je tako gorostasno bedast? To pa že vidim da sedaj ne smeta odlašati dalje s svatbo z Jožkom. Ta trapež bi vtegnil res zblazniti, ako ostaneš še nekaj časa samica. Vrhutega pa sem baš včeraj čula, da se Jožek v kratkem povspne na višje mesto in da radi tega zapusti Ljubljano. Pojdem k njemu, da se dogovoriva zastran priprav, ti pa odpši ako hočeš Prešernu, naj si te izbije enkrat iz glave ter si poišče nevesto kje drugje. Naj bo te komedije enkrat konec.“

„Kakor zaukažeš, mati, tako tudi učinem,“ odvrne Julika, na kar obe zapustite salon ter odidete po svojih opravkih.

(Dalje prihodnjič.)

otvoritev Hausenbichlerjeve koče na Mrzlici. Najnovejši spored se objavi pozneje. Slovenski turisti in prijatelji „Slov. planin. društva“ se vabijo s tem, da se udeležijo omenjenih slovesnostij.

(Turistika v Savinskih planinah) Do 6. t. m. je bilo v Kocbekovi koči pod Ojstrico 49, v Lučki koči 14 obiskovalcev. V spominski knjigi v verandi pri slapu pod Rinko upisalo se je do istega dne 52 turistov. Na vrhu Ojstrice zabeleženih je v „Sloven. planin. društva“ knjigi 21, v knjigi D. Oe. A. V. (nemškega planinskega društva) pa 10 hribolazcev. Pot do Lučke koče, katerega je „Savinska podružnica S. p. d.“ lansko leto na redila, je ista letos dala popraviti. Novi pot se dela v Turškem žlebu. Stal bode okoli 500 gld. Ker ni hotela celjska sekcija D. Oe. A. V. svoj zelo zanemarjeni pot skozi Robanov pot popraviti, je to storila „Savinska podružnica S. p. d.“ na svoje stroške. V Logarjevi dolini, tem biseru naše domovine, je letos bilo že do 200 tujcev. Tudi slovensko dijaštvo je letos bolje pričelo se brigati za turistiko in je bilo v Savinskih planinah letos že več dijakov kot lani. Tako je prav — v počitnicah na potovanje!

(Iz Štor) se nam pritožuje več delavcev, da vlada na ondotni železniški postaji samovoljnost. Blagajničar razdeli prisotnim že včasih pol ure pred prihodom vlaka vožne listke, potem pa zapre blagajno; če hoče kdo pred odhodom vlaka imeti vožni listek, pa ga odpravi kratkoma na vlak, češ, boš že tam dobil listek. Se veda ga tudi dobi, a plačati mora za globo dvojno vožnino. Kako pa pride ubogi trpin do tega, da plača zaradi uradnikove lenobe podvojeni znesek?

(Straža pri Frankolovem.) Na Frankolovem bo po tri in tričetrt leta na kvaterni petek, dne 22. septembra 1899. leta, zopet enkrat volitev v občinski odbor, ker so blagohotno zdajšnji župan tako privolili. Mislili so si, da so bili županom izvoljeni na veke. Dragi volilci, kaj mislite, je-li še zdajšnji občinski odbor zopet voliti? Nikakor ne! Občinskemu odboru se mnogo naloži; občinski odbor lahko mnogo koristi, pa tudi mnogo škoduje. Kaj pa je lažje? Vsak se hvali, jaz bom to in to storil. Vpoštevati pa morate, ako so njegove moči primerne ali ne. Ustanavljajo se mnoga društva oziroma prekršujejo in slepijo ljudstvo, ne brigajoč se za korist ali škodo samo — da trebih raste. Mnogo volilcev je takšnih, kateri se boje zamere. A kjer se gre za občo korist, tam mora vsak volilec pokazati svojega moža. Vsak volilec mora storiti, kaj njemu in njega sosedu ugaja. Kaj pa naj stori volilec, vprašal bo marsikdo? Stori kakor slavni pesnik Gregorčič pravi: „Dolžan ni samó, kar velevala mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!“ Torej kot mož voli takšne, kateri bodo tebi in vsem rodoljubnim Slovencem všeč. Vsak pa ne sme svoje moči preceniti ter se kot najzmožnejšega prištevati. Vsak ni zmožen za tajnika ali občinskega pisarja. Zdajšnjemu naj bolj svedoči trikratna volitev za volilca v okrajni zastop. Mnogo je bilo poklicanih, pa malo bo izvoljenih. Dragi volilci, torej na dan volitve stojite trdni kot skala za, vam že poprej nasvetovane izvoljence. Za kulisami se marsikaj kuha. Popravite sedaj, pozneje ni čas. Kdor zamudi, sam sebi kašo zasmodi. Vodi vas naj edina misel: V prihodnjem odboru hočemo imeti pa metnega, previdnega, skrbnega za obče blagor delajočega in zmožnega moža.

(Bralno društvo na Frankolovem) je imelo v petek na Malo Gospojnico dne 8. t. m. svoj redni občni zbor z običajnim sporedom. Predsednik Zupančič pozdravil je vse navzoče ter v precej obširnem govoru razvil delovanje društva v minulem letu. Poslušalci so bili presenečeni o mogočnosti te žilave delavnosti. Zategadelj se je tudi stari odbor zopet izvolil ozir., ako kdo izstopi nadomesti odborovo število Blaž Goršek, eden najbolj vnetih društvenikov. Koncem oglašil se je tudi g. prof. Bezenšek k besedi ter kot rojak in zvest sin frankolski navduševal društvenike k pristopu in vztrajnosti. Želeč prof. Bezenška pozdraviti kmalu na domačih tleh, najljubše na Frankolovem, zaključilo se je zborovanje.

(Laški tržani — protestujejo!) Občinski zastop Laškega trga je sklenil v svoji seji dne

5 t. m. — ker so drugod nemške občine tudi tako storile — glasno in nevstrašno (joj!) izjaviti, da vidi v vednem zatiranju (!) Nemcev v Avstriji, onih Nemcev, ki so v vsakem oziru najvažnejši (?) narod skupne države, najhujšo nesrečo za blagoslojni razvitek — Avstrije. Ko je grof Thun o tem sklepu zvedel, začel je takoj basati svoje kovčke, kajti patriotizem in nevstrašeni protest laških tevtonov razburil je ves Dunaj. Korajže je treba, pa malo pameti!

(Nečuveno nesramen) je nek nemškonacionalen c. kr. poštni uradnik na Zidanem mostu. Ko je zahteval 9. t. m. nek Slovenec v svojem jeziku nekaj dopisnic in zalepk, zasikalo je revše topega in nadutega obraza, da ne razume tega jezika. Ko je ponovil Slovenec slovenski svojo zahtevo, zbežalo je siromače iz urada, kakor bi se balo, da ne bi razburil slovenski jezik njegovih gornještajarskih živcev. Njegov tovariš, ki ga je dičil frankfurtarski trak pri uri, je s pohvalnim nasmehom odobral postopanje svojega tovariša. Slednjič je prišel pismonoša, ki je vedel, kaj je dopisnica in zalepka. Ko je zahteval Slovenec, da hoče imeti dopisnice z dvojezičnim napisom, je pribrenčal uradnik z gornještajarskim obrazom, pihaje kakor gad, da nimajo slovenskih dopisnic in zalepk in da se naj le Slovenec pritoži, če se ima komu, ko načelnika ni doma. Predobro vemo, da tudi višje oblasti s „pohvalnim nasmehom“ gledajo, kako volfijanski uradniki zasramujejo naš rod in naš jezik, in zdi se nam, da imajo posebno uradniki, ki so vse prej, kakor dobri Avstrijci, posebne privilegije. A vkljub temu opozarjamo slavno poštno vodstvo na to, da se nam kar nič več ne ljubi, mirno gledati nesramno početje nekaterih uradnikov!

(Ali so nemške marke avstrijski denar?) V zadnjem „Popotniku“ čitamo poročilo o „uradni“ okrajni učiteljski skupščini, ki je bila za tri šolske okraje c. kr. okrajnega glavarstva brežiškega 9. avgusta na Vidmu pod predsedništvom c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Voduška, v navzočnosti c. kr. okrajnega glavarja pl. Vistarinija. V tem poročilu se med drugim bere: „G. Ornik, nadučitelj v Brežicah, (na slovensko nemški šoli), sestavil je svoj račun o „okrajni učiteljski knjižnici“ v nemških markah.“ Tega mi nismo hoteli verjeti. Povprašali smo natančneje o tem in izvedeli, da je slavni Ornik celo cene slovenskih knjig navajal v nemških markah! — Lepo g. Ornik! lepo gg. c. kr. nadzorniki in glavarji, ki v Avstriji kaj takega dopustite!

(Okr. šol. svet konjiški) je v seji dne 30. m. m. vzel na znanje od časa zadnje seje tekoče rešene vloge, predlagal razširjenje 2razrednice v Doliču v trirazrednico, imenoval kraj. šol. ogleda za kozjaško šolo ter priporočal prošnje: 1. za starostno doklado, 2. za dveletni odlog razširjenja kebeljske šole, 3. za mesto učiteljice žen. ročnih del istotam, 4. za razpis stalne podučit. službe v Ločah.

(Veselica žiškega bralnega društva) se je vkljub slabemu vremenu, ki je trajalo blizu do treh popoldne, dobro obnesla. Takoj ko je nehala deževati, jeli so prihajati gostje od vseh strani, posebno pa Konjičani, tržani kakor okoličani. A tudi daljni gostje so nas posetili. Pevci in igralci, kojim bodi tukaj izrečena prisrčna zahvala, so storili svojo dolžnost in ko je bil dokončan spored, začela se je najživahnejša prosta zabava s plesom do ranega jutra. Kakor se ne more skoro nobena veselica vršiti na Štajarskem, ne da bi je ne motila nemška podkupljena druhal, tako se je tudi semkaj v popolnoma slovensko vas privlekla. loška podkupljena sodrga, ki je hajlala pred hišo, kjer se je obhajala veselica; a slov. gostje se niso zmenili za pijani mob in ostali mirni. Slednjič so se razgrajalci na g. županovo besedo in na ukaz žandarmerije, koja je v vsakem oziru vestno in nepristransko izvrševala svojo nalogo, odpeljali. Med potom pa so napadli mirne goste, ki so se peljali domov in močno ranili visokošolca g. Zabukoškega. Sumnja, da so izgredniki bili podkupljeni, je tem bolj opravičena, ker so med tem časom, ko so bili na delu, sedele loške „glave“ v nevtralni žiški gostilni pri Jeriču, kjer se je na njihov račun pilo „gratis“ pivo. Stvar se bode natančno preiskovala pred sodnijo.

(S Kozjega.) V nedeljo, dne 17. septembra t. l. bode državni poslanec vitez Berks, poročal v Kozjem o svojem delovanju v državnem zboru. Ob enem vrši se občni zbor kmet. pol. društva za kozjanski okraj.

(Pri streljanju proti toči) je ponesreči dne 2. t. m. viničar Ivan Kovačič, v Št. Petru na Medvedovem selu v vinogradu g. Franca Kartin. Zapustil je vdovo s sedmimi otroci. Ker pa je bil proti nezgodam zavarovan, dobi vdova 4000 kron. Dobro je, da bi bili vsi delavci pri nevarnem poslovanju na enak način zavarovani.

(Okrajni zastop v Slovenski Bistrici) je v seji dne 4. t. m. izvolil v okrajni šolski svet gg.: Karola Hrastnik, veleposestnika v Spodnji Polskavi, Jožefa Koropec, župana in veleposestnika v Studenicah, dr. Urbana Lemež, odvetnika v Slov. Bistrici, Franca Mlakar, veleposestnika v Hošnici in Petra Novaka, gostilničarja in posestnika v Slov. Bistrici. Tisti narodni odpadniki, kateri so z nemčursko stranko volili, in katerih imena za zdaj ne bomo razglasili, pa se naj svojega podlega čina sramujejo.

(Povodom slavnostne otvoritve planinske koče na Boču) priredi „Bralno društvo v Studenicah“ veliko ljudsko veselico in sicer 17. kmovca ob pol 4. uri popoldne na vrtu g. Koropeca v Studenicah. Na dnevnem redu je petje, godba, ples, šaljiva pošta, menažerija, različne igre itd. Na Boč odrine prva partija v nedeljo jutro, druga pa v ponedeljek jutro. Blagoslavljanje koče je v ponedeljek ob 9. uri predpoldnem. K mnogobrojni vdeležbi vabi odbor.

(V Spod. Polskavi) so prodrli pri občinskih volitvah nemškutarji s socijalnimi demokrati.

(Požar) je uničil v Zlatoličah pri Sv. Janžu na Drav. polju štirim posestnikom vsa poslopja.

(Kmetijsko bralno društvo v Krčevini pri Ptuj) priredi svoj občni zbor — ker se taisti zaradi neugodnega vremena dne 10. septembra 1899. ni mogel vršiti, dne 17. septembra 1899. v gostilni g. Gregoreca in sicer z istim sporedom. K obilni udeležbi vabi najvljudnejše odbor.

(Poroči) se dne 16. t. m. g. Peter Kavčič, učitelj pri Novicerkvi pri Ptuj, z gospico Miciko Kopic, hčerko ondotnega nadučitelja.

(V Lehnu pri Ribnici) je dne 4. t. m. naglo preminil Jakob Medved p. d. Ožbald, veleposestnik in dolgoletni obč. svetovalec in odbornik. Rajniki je bil kremenit značaj in vrl narodnjak, sploh mož, na katerega značaju tudi najzlobnejši jezik ni bil v stanu najti madeža. Počivaj v miru!

(Novo gledališčno poslopje) so otvorili tekoči teden v Gradcu.

(Predsednikom gornještajarske notarske zbornice) je potrjen dr. Maks Reich v Ljubnem.

(Poslanec Kaltenecker), katerega preganjajo nemški radikali kot izdajalca, ker je svoječasno glasoval za celjsko slovensko gimnazijo, hoče odložiti svoj deželnozborski mandat, dočim drž. poslanec še ostane.

Druge slovenske novice.

(Oseba vest.) Zdravnik Konstantin vit. Föderpersperg je imenovan zdravnikom v ljubljanski deželni bolnišnici. Avskultant Pavel Hudovernik je imenovan sodnim pristavom za Metliko.

(Pozor starišem in roditeljem!) Cesarja Franca Jožefa I. mestna višja dekliška šola v Ljubljani, dovršila je s pretečenim šolskim letom 1898/9 svoje prvo triletnje. Polagoma, toda dosledno razvija se ta za prebujo našega naroda velepomembni učni zavod in smo s sedanjimi, povsem izvrstnimi učnimi uspehi lahko zadovoljni. Odločno učiteljsko osebje in svoje važne naloge si svesto šolsko vodstvo sta nam pa tudi porok za to, da bode ta šola dosegla tako stopnjo, da se bode lahko merila s prvimi enakimi zavodi naše monarhije. Mestna višja dekliška šola ima sicer v prvi vrsti namen podajati gojenkam splošno izobražbo za življenje; ker se pa na zavodu poleg obligatnih učnih predmetov poučuje tudi laščina, francoščina, risanje, gospodinjstvo, petje, telovadba, zdravoslovje, stenografija in se bode v prihodnjem šolskem letu poučevalo tudi trgovsko knjigovodstvo in hrvatski jezik, dana je s tem absolventinjam zavoda prilika, da si osigurajo lastno eksistenco

kot vzgojiteljice, knjigovodke, korespondentke itd. Ker je šola popolnoma na narodni podlagi osnovana, poskrbljeno je tudi za to, da se gojenkam vcepi narodna zavest, kar je eminentnega pomena za razvoj narodnega rodbinskega in družabniškega življenja. Vkljub temu, da ima zavod vsled svoje zdrave podlage vse pogoje trdne eksistence, je žalibog zanimanje zanj še vedno premlačno. Opaža se namreč še vedno, da celo boljši narodni krogi pošiljajo svoje hčerke v tuja, naravnost pomemčevalna učilišča in vzgajališča. Naj bi se ti ljudje vendar že enkrat zdramili in spametovali ter storili to, kar jim velela narodna zavest in dolžnost. Vsak zaveden Slovenec naj pošlje svoje hčerke v mestno višjo dekliško šolo ljubljansko!

(O sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.) Meseca oktobra se otvori drugi tečaj gospodinjske šole, kateri bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, kateri je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva, vse one predmete, katere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenka, katera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano in stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 14 gld., ali za cel tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para črevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbijo v zavodu proti plačilu; ako ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj). Deklice, katere hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16 let; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. zna čitatati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 20. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se sprejme v gospodinjsko šolo deklince, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Slov. krščansko-socijalnim društvom!) O Božiču bode „Slov. krščansko socijalna zveza“ imela svoj organizacijski shod, katerega je ob vseslovenski delavski slavnosti preprečilo deževje. Na tem shodu bomo ustvarili organizacijo vseh naših nepolitičnih društev, ter bomo ustanovili tudi strokovno organizacijo slovenskih krščanskih socijalcev. Prav bi pa bilo, da vsa naša društva že prej pristopijo k „Zvezi“. Odbor „Zveze“ torej poziva vsa krščanska-socijalna društva k pristopu ter prosi, da mu društva svoj odlok naznanijo vsaj tekom ednega meseca. Ako bi kako društvo pomotoma še ne prejelo „Zvezinih“ pravil, naj se oglasi, da se mu takoj dološljejo. — Z Bogom za krščansko ljudstvo! — Odbor „Slovenske krščansko-socijalne zveze“ v Ljubljani.

(Samoslovenske ulične table) je dobila Ljubljana na levem bregu Ljubljanice na mesto dosedanjih dvojezičnih. Tako je prav! Saj se mestni zastopi po Štajarskem in Koroškem, ki so v nemških rokah, tudi prav nič ne ozirajo na slovensko prebivalstvo.

(Otvoritvena slavnost „Mestnega doma“ v Ljubljani) v zvezi z veliko ognjegasnno svečanostjo se je vršila pretečeni petek, dne 8. t. m. najsijajnejše. Sodelovalo je 71 ognjegasnih društev z 1206 ognjegasci. Prišlo je pa tudi mnogo deputacij iz Hrvaške in Češke.

(Slovensko gledališče v Ljubljani) otvori prihodnjo gledališčno sezono dne 21. septembra. Program dramatičnih kakor opernih predstav je lepo pomnožen tudi z umotvori domačih pisateljev, tako Josip Stritarjeva igra „Logarjevi“, A. Medvedova gluma „Sestanek“, I. Cankarjeva drama „Jakob Ruda“ in nepodpisanega igra „Sosedje“; nadalje sta obljubljeni drami Jurčičev „Deseti brat“ in dr. Zbašnikova „Zatiranci in zatiralci“. Med operami omenjamo le pl. Zajčev „Zrinski“, S. F. Vilharjevo „Smiljana“ in Smetanovo „Prodana“ nevesta“. Intendantca je najela več novih izbornih močij.

(Stoletnica Blaža Potočnika), slovenskega pesnika, se bode vršila dne 17. t. m. v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer je pokojnik mnogo let preživel kot župnik.

(Umrli je) dne 8. t. m. č. g. Frančišek Petrovič, župnik na Trati nad Poljanami. R. i. p.!

(Obesil se je) v Gorjah neznan človek. Isti dan so našli v bližnjem gozdu obešenega Jos. Kronarja iz Polhovice pri Novem mestu.

(Delitev občine Turjak) v samostojni občini Turjak in Rob je z najvišjim odlokom potrjena.

(V Novem mestu) je umrl gimnazijski profesor g. Ivan Polanec. N. p. v. m.!

(Okrajnim zdravnikom v Cerknici) je imenovan g. dr. Jos. Černy.

(Samomor.) V Velikem otoku pri Postojni se je obesil v pijanosti 53letni kočar Anton Kocijančič.

(Cesar na Koroškem.) Jutri t. j. 16. t. m. se pripelje cesar na Koroško. V Brežah ga sprejme deželni predsednik, v Celovcu pa dež. glavar z odborniki in župan z obč. odborom ter razni cerkveni in posvetni dostojanstveniki. Z vozom se popelje cesar v nedeljo na Otok k staroslavni cerkvi ter na jezero ter se vrne zvečer z vlakom v Celovec. V ponedeljek in torek se bo cesar udeleževal izključno vojaških vaj, v sredo pa se odpelje v Meran. Koroški Slovenci se pripravljajo na najudanejši sprejem. Slovenski časnik „Mir“ je izišel ob tej priliki v slavnostni obliki ter je prinesel na pročelju ganljivo pozdravno pesem, katero je zložil naš rojak, nadpolni pesnik Fr. Ks. Meško.

(Utonil je) v Vrbskem jezeru 74letni zdravnik iz Dunaja dr. Fr. Heller.

(Garibaldi v Trstu.) V italijansko avstrijskih vojskah je bil za Avstrijo najnevarnejši revolucionar sloveči Garibaldi, ki se je takorekoč od navadnega bandita povzdignil do „generala“ italijanskih prekucuhov. Primorski Italijani ga zaradi njegovega brezmejnega sovražstva do Avstrije molijo kot polboga. Stari Garibaldi pa je preminul, a njegova glorijska se je raztegnila na njegovega sina Menottija Garibaldi, ki pa je v življenju ničla. Toda Italijani so enkrat zaljubljeni v to ime, baš kakor Mažari v Košuta. Pretečene dni je obiskal „general“ Garibaldi Trst. Tržaški irredentari niso ves čas njegovega bivanja v Trstu spali, temuč so tekali za Garibaldijevo kočijo liki udani psički, poljubovali mu obleko ter poklekali pred njega. Gledali so namreč v njem posebjeno Italijo, po kateri tako hrepeni vroča italijanska kri. Zakaj ni prišel „general“ Garibaldi kar s par ladjami, pa bi se bili lahko ukrcali vsi neodrešenci ter odpluli v Italijo?

(Zborovanje „Zaveze slov. učiteljskih društev v Gorici.“) V zadnjem trenutku, ko je bila večina slovenskega učiteljstva že v Gorici, je prepovedalo goriško okrajno glavarstvo vsako zborovanje. Na brzojavno pritožbo na ministerstvo se je vsaj toliko izposlovalo, da se je smelo vršiti vsaj glavno zborovanje, dočim je ostala prepoved glede koncerta in banketa. Kaj je napotilo politično oblast do te prepovedi, si lahko tolmačimo. Učiteljstvo pri „Zavezi“ predstavlja poglavitno moč slovenske narodnosti, in proti tej se je hotelo maščevati goriško birokratstvo. — Zborovanje se je vršilo v krasnem „Šolskem domu“. V seji upravnega odbora se je med dru-

gim dognala volitev v odbor „Družbe sv. Cirila in Metoda“ ter „Slovenske Matice“. Seji delegacije, katere so se udeležili 104 delegati, oziroma delegatinje, je predsedoval „Zvezin“ predsednik gosp. Luka Jelenc. Isti je poročal o delovanju „Zveze“ posebno glede gmotnega zboljšanja slov. učiteljstvu. V „Zavezi“ je 35 učiteljskih društev, 1766 pravih, 92 podpornih in 47 častnih članov. V pretečenem letu je imela „Zveza“ 215 gld. 55 kr. dohodkov in 268 gld. 61 kr. stroškov. List „Popotnik“, ki je last „Zveze“ je imel 2235 gld. 09 kr. dohodkov in 1901 gld. 23 kr. stroškov. „Popotnik“ še ostane nadalje v Mariboru. „Učiteljskega Tovariša“ odda z novim letom „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ „Zavezi“. Koncem delegacijske seje sta bila imenovana častnim članom „Zaveze“ ljubljanski župan g. Ivan Hribar ter g. dr. Ivan Tavčar zaradi zaslug za slov. učiteljstvo in šolstvo. O predlogih in resolucijah poročali bomo prihodnjič.

(V pokoj) je stopil deželni šolski nadzornik za ljudske šole na Primorskem, g. Anton vitez Klodič-Sabladoski.

(Poročil se je) g. Andrej Gaberšček v Gorici z gospico Ivano Jarnik iz Ptuj.

(Nova hrvaška gimnazija v Pazinu) že šteje 60 učencev. Prebivalstvo je pozdravilo dovolitev otvoritve z zažiganjem številnih kresov okoli Pazina.

(Prva ženska podružnica sv. Cirila in Metoda za Istro) se je ustanovila v Dubrovniku.

(11. stoletnico zgodovinarja Pavla Djakona) so praznovali pretečeni teden v Čedadu, v slovenski Benečiji. Zastopana je bila med mnogimi znanstvenimi društvi tudi „Slovenska Matica“.

Druge avstrijske novice.

(Žalostna obletnica.) Dne 10. t. m. se je takorekoč odprla krvaveča rana, katero je zadalo pred ednem letom morilno orožje italijanskega anarhista blagopokojni cesarici Elizabeti. Po vseh glavnih cerkvah so se obhajale ta dan maše zadušnice, na krsto pok. cesarice so prinašali verni podaniki nebroj vencev. Italijanski progresovci v Trstu pa so obhajali ta dan s hrupnim sprejemanjem člana najhujšega sovražnika Avstrije, „generala“ Garibaldija. Slovenski tržaški okoličani pa zdihujejo po ječah, v katere jih je pahnila prevelika lojalnost. — Tako se svet vrti!

(Državni položaj.) Celo leto je dunajska vlada malomarno počivala, a sedaj tik pred otvoritvijo parlamenta se je zastrašeno vzdramila in vse hoče v trenutku nadomestiti. Sedaj sklicuje grof Thun dan na dan razne klubove predsednike in deželne namestnike. Tako so bili te dni pri ministerskem predsedniku štajarski, češki in gališki namestniki. Cesar je sprejel v daljši avdijenci načelnika nemške-katoliške ljudske stranke dr. Kathreina, konferiral pa je tudi z grofom Goluchowskijem, Szelom in baronom Kallayjem. Pogovori se sučejo o novi pravni akciji med Nemci in Čehi. Načelniki vseh desničarskih klubov so bili klicani k tem pogovorom, le na nas Jugoslovane, na „Krščansko socijalno narodno zvezo“ se je pozabilo, oziroma — prezrlo. In to govori dovolj, česa imamo pričakovati od novega parlamentarnega delovanja, kako malo spoštujejo na Dunaju naše slovenske in hrvaške poslance, ki imajo vendar odločilno moč, ali naj sedanja desnica obstoji ali razpade. O naših poslancih pa se sme tudi reči: Kdor ne spoštuje se sam ...

(Volitve delegacij) bode Wolf-Schönererjeva stranka na vsak način skušala preprečiti. Nedavno je imel poslanec Wolf shod v Lipnici ter je svečano prisegel, da prepreči omenjene volitve, ko bi pri tem zgubil tudi svoje življenje. Vsekakor bo boj hud.

(Avstrijski Židi) se hočejo nad Francosko zaradi obsodbe Dreyfusa na ta način maščevati, da ne obiščejo pariške svetovne razstave prihodnje leto ter splošno na to agitujejo, da bo industrijska udeležba tem manjša.

(Deško semenišče) snuje zagrebški nadškof, da odpomore pomanjkanju hrvaških duhovnikov.

(Ogrski Švabi in Saksi) so glede narodne ravnopravnosti ravno tako na slabem, kakor ostali nemažarski narodi na Ogrskem, ali Slo-

venci med Nemci v Avstriji. Nedavno so imele učenke v Brašu na Sedmograškem šolsko veselico ter so se okrasile z narodnimi t. j. rudečomodrimi traki. Prišli pa so policisti na višje po velje ter zahtevali odstranitev narodnih znakov. Nemški listi so zaradi tega upravičeno ogorčeni ter kličejo: „Ali se pač s takimi čini krepí lju-bezen do očetnjave? Mi mislimo, da ne!“ Tudi mi mislimo, da ne, vendar pa vprašamo iste Nemce: Ali menite, da se Slovencev ljubezen do očetnjave krepí, ko nam raz „Narodnega doma“ s silo trgáte našo narodno, potrjeno nam zastavo? Mi mislimo, da ne!

Ogled po širnem svetu.

(Sodna obravnava zoper Milanovo „napadalec“) se je začela v Belgradu. Zaslišani so že bili napadalec Knežević in oni, ki so obdolženi, da so ga najeli, med njimi polkovnik Nikolič. Knežević je propadla kreature, ki je govoril v preiskavi, da je res najet, v zaslišanju je to prvi dan zanikal, drugi dan pa zopet potrdil. Vsi zatoženci odločno zavračajo, da bi bili sploh kedaj imeli kaj posla s Kneževićem. Ako pa bodo sodniki po Milanovem vplivu vkljub temu sodili po Kneževićeve sumničenju, storili bodo umor nad nedolžnimi. Sedaj se zaslišujejo oni, ki so „moral“ o atentatu že naprej vedeti.

(Izgon avstrijskih Slovanov iz Nemčije.) Zopet je dala pruska vlada nad 60 avstrijskih Slovanov izgnati, češ, da so sitni „tujezemci“. Kaj ko bi storila isto avstrijska vlada s pruskimi podaniki, katerih je na stotisoče v Avstriji, in ki so naši državni res „sitni“ ter vrhu tega še — nevarni tujci!

(Dreyfus zopet obsojen.) Revizijska preiskava v Rennesu je končana. Ves svet je nestrpno pričakoval rešitve: bo li Dreyfus ostal kriv izdajalstva, al se dokaže nekrivda. Niso ga mogli oprati, in sodniki so ga obsodili v 10letno ječo. Ker pa se vlada boji razburjenja, ki je nastalo doma in v sosednjih državah zaradi zopetne obsodbe, je skoraj gotovo, da ga že meseca oktobra popolnoma oprostí.

(Med Angleško in Transvaalom) je vojna skoraj neizogibna. Le teden dni še hočejo Angleži čakati, ali sprejme Boeri njihove zahteve, sicer se začne nemudoma vojna. Angleška je preračunila to vojno na 75 milijonov ter si je popolnoma v svesti, da tako usodne vojne še ni imela, odkar je bila na Krimu.

(Revolucija v Venezueli. V tej južnoameriški državi plapolja revolucijska zastava. Vstaši so naskočili domačo vojsko, jo premagali ter zajeli več tisoč mož. Vlada zapira vsled tega vstaše in vojake, celó ministra notranjih del je zaprla. Posledica pa je, da ima vlada obe stranki v državi zoper sebe ter bo morala kapitulirati.

Dopisi.

Iz Vitanja. V nedeljo dne 10. septembra imel bi se bil vršiti tik Vitanja javen shod v zvezi z ljudsko veselico. Govoriti bi se imelo med drugim tudi o potrebi ustanavljanja kmetijskih zadrug, katere podpira celó visoka vlada sama. A po svojem nemškonskonalnem mišljenju nam Slovencem dobro znani g. Zoff dovolil si je shod in veselico prepovedati s trditvijo, da bi znala telesna varnost vdeležencev trpeti in da shod in veselica nista v splošni blagor. Če se kmetje združujejo, tedaj to ni v blagor hirajočega kmetkega stanu, g. Zoff? Bomo se že še videli!

Vendar pa bi g. Zoff menda ne bil storil tega, ako bi ne bil od vitanskih nemčurjev podšuntan, kakor smo se žalibog morali prepričati. Pa še nekaj družega so storili ti puhleži nemčurški. Nabirali so, na čelu njim neko človeče, katero je pred nekaj časom zatajilo svojo katoliško vero, in katero ni vredno, da bi se mu pljunilo v obraz, slovenski denar, s kojim so naročili kakih 30 rudečkarjev iz Celja, da bi tudi tukaj pokazali svojo kulturo, ki se tako lepo sveti z dnij 9. in 10. avgusta t. l.

Javni shod se tedaj ni vršil, pač pa vrlo obiskan po § 2. Pridrlo je tudi do kakih 60 vitanskih in celjskih mokračev in ž njimi — čujte! — vitanska nemškonskonalna sodrga, okitena s pruskimi plavicami. Rudečkarji so se

veda zahtevali vstop v zborovalno sobo. Dovolil se je vstop po dolgem debatiranju tukajšnjemu znanemu rudečkarju.

Začne govoriti č. g. Žičkar o političnem položaju. V tem trenutku pa nastane zunaj huronsko petje, vpitje, kričanje in žvižganje s celjskimi piščalkami. Divje barabe so hotele s silo vdreti v hišo. Grozilo se je s pestmi in s palicami udarjalo po oknih. C. kr. žandarmerija držala se je zelo vro. Hladnokrvnim slovenskim fantom in možem ima se ta zdivjana druhal zahvaliti, da je nismo od dveh strani prejeli in ji dali istega, česar je iskala. Med razgrajajočimi opazili smo tudi c. kr. uradnika iz Celja. Gosp. Končniku pa bi priporočali dijaka Kurnika iz Vitanja. Manjkalo seveda tudi ni „heil učitelja“ trboveljskega, kateri je skoraj zgubil ta dan pete.

Po končanem Žičkarjevem govoru odlazila je vsa svojat počasi med vriščem in hajlanjem nazaj v Vitanje ter še kazala v trgu svojo nemško kulturo, kajti korakala je po celem trgu, ter vjednomer kričala „Nieder mit den Pfaffen“, „Pereat Žičkar!“ Iz hiše trgovca Ant. Jaklina dobili pa so še pomoč in s tem večjo korajžo. Iz okenj te hiše pozdravljali so jih s „heil-klici“. Že dobro g. Jaklin! Maščevanje bo prišlo vsaj nad vaše otroke, posebno na vašega nadebudnega sina-naslednika.

Za č. g. Žičkar-jem govorila sta g. dr. Fr. Jankovič iz Konjic, ki je posetil shod s kakimi 15 uzornimi konjiškimi rodoljubi in g. Ivan Kač, dober znanec iz Žalca.

Obema govornikoma smo burno pritrjevali. G. Kač je s svojim govorom dosegel (največ pa je pripomogla besna druhal), da smo takoj ustanovili kmetško zadrugo v zvezi s konzumnim društvom na najširši podlagi. Tako je prav! To imate sedaj nemčurški duhovi. Bode vam že minulo, podpirati „Südmärko“, Schulverein“, bode vam že minulo tudi hajlanje, ko ne bode več slovenskega cvenka. Tu hočemo mi gospodariti!

Po končanem shodu zbralo se je toliko ljudstva v Slapernikovi gostilni, da ni bilo možno dobiti sedežev. Pri dobri postrežbi zapeli smo si marsikatero slovensko pesem in nabrali čez 32 kron za šolo na Muti. Tako je tedaj minul ta dan, nam v korist, vam nemčurški trgovci in obrtniki vitanski in s tem tudi celjski pa — v grozen strah. Sedaj bodemo vračali in se smejali mi.

Pri shodu sprejele so se tudi soglasno tri resolucije. V prvi se je izreklo sočutje celjskim Slovencem zaradi krutih napadov in pobojev 9. in 10. avgusta t. l. in ob enem se prosi za podržavljenje celjske policije. V drugi se zahteva od deželnega odbora in vseh c. kr. oblastnih slovensko uradovanje. V tretji se protestuje zoper rudečkarško ruvanje med slovenskim učitelstvom.

Sedaj še nekaj. Ko bi se bil moral izvoliti predsednik shodu, zakričal je navzoč rudečkar: „Jaz sem prezident čez one, ki so zunaj na cesti!“

Drugi dan po shodu pride k gospej Slapernikovi nek vitanski nemški čevljar prosit drv. Pogumna narodna žena pa mu odgovori: Veste kaj? Idite domov, postavite se k peči in po vaši

navadi gromozensko hajlajte in videli boste, da bode peč kar zažarela!“

V zgled vsemu probujenemu narodu!

Književnost.

(„Vinjete“), zbirka črtic in novelet Ivana Cankarja je izdal ravnokar v moderni, 325 strani obsežajoči knjigi založnik L. Schwentner v Ljubljani. Cena knjigi 1 gld. 80 kr., po pošti 1 gld. 90 kr. Kdor se je enkrat seznanil s Cankarjevimi pesmicami, ta ne bo premišljeval, da si kupi tudi njegova izborna dela v prozi.

Loterijske številke.

Trst 9 septembra 1899: 10, 20, 63, 61, 76.
Linc „ „ „ 62, 86, 38, 26, 50.

(284)

Vabilo
na

izvanredni občni zbor

konzumnega društva v Grižah

kateri se vrši

v nedeljo, dne 24. septembra t. l. ob 3. uri pop.

v hiši Andrej Čandra v Zabukovci.

Volitev bo dveh udov ravnateljstva.

Pongrac Doliner
predsednik.

Ivan Zalokar
zapisnikar.

Minuendo - dražba

zaradi razširjanja šolskega poslopja v Št. Ilju pod Gradičem vršila se bode

dne 15. oktobra t. l.

ob 3 uri popoldne na licu mesta.

Prospekti in pogoji uvidijo se lahko pri podpisaneu.

Krajni šolski svet Št. Ilj pod Gradičem
dne 9. septembra 1899.

(286) 2—1

Načelnik: A. Ježovnik.

Prodajalca

išče konzumno društvo v Šoštanju. — Plača po dogovoru, služba se ima nastopiti do 1. oktobra t. l. — Ponudbe do 24. t. m.

(283) 1

Zaradi nagle preselitve oddajam trgovino

z vso prodajalno opravo in špecerijskim blagom po nizki ceni. Trgovina je dobro vpeljana, brez vsake konkurence, v prijetnem kraju blizu farne cerkve in šole.

Več nove upravnitvo „Domovine“ v Celju.
(287) 2—1

Pekovski učenec

star 15 do 16 let, ki je zdrav in močan, sprejme se takoj v pekariji
(288) 2—1

Celje, Graška ulica št. 5.

Hotel Liebald

Dragotin Doljan v Zagrebu.

Popolno renoviran hotel. — Krasne prostorne sobe. — Največji komfort. — Voz omnibus pri vsakem vlaku. — Cene primerno nizke. — Pristna hrvatska in inozemska vina. — Prava, okusna hrvatska kuhinja.

Rojakom Slovencem priporočam se za mnogobrojni obisk. Vsakdo, ki je obiskal moj hotel, bil je zadovoljen.

Z velespoštovanjem

Dragotin Doljan, hotelir.

(284) 10—1

Vsega zdravilstva

dr. Kac Viktor

ordinira od 1. septembra

(228) 3—3 v Velenju hiš. št. 9.

Pekarski mojster z nekaj sto gld., lepe postave, samec, mlad, išče tem potom primerno soprogo z nekaj premoženjem.

Ponudbe s fotografijami, katere se vračajo, sprejme uredništvo tega lista pod naslovom:

(288) „Srečen dom št. 88“.

— Stroga zamljivost zagotovljena. —

Splošno kreditno društvo v Ljubljani.

Vplačani zadržni deleži 46.830 gld.
— Promet od 1. oktobra 1898. do
1. avgusta 1899. 1.661.490 gld. 22 kr.
— Skupna aktiva 287.978 gld. 3 kr.
— Sprejema hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$,
— vloge na tekoči račun po $3\frac{1}{2}\%$
od dneva vložitve do dneva vzdige.

Izposoja se na menice in na personalni kredit proti obrestmi po 5 do 6% brez kakih stroškov.

Urađuje se vsaki dan ob navadnih urah: Dvorski trg šte. 3

(621) 5—4 Splošno kreditno društvo
registr. zadruga z omejeno zavezo.

Postranski zaslužek, trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1798“
Gradec, poste restante. (155)

Svoji k svojim!

Anton Kolenc

trgovec v Celju

v „Narodnem domu“ in „pri kroni“

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Naznanjam, da kupujem tudi letos, kakor vsako leto vsakovrstne cvetke, rastline in koreninice lepo v senci posušene, da lepo zeleno barvo obdrže, po najvišjih cenah. Kakor: bezgovo gobo, kamilice, tisočrože, malisno štupo, lipovo cvetje, sploh vse rastline, cvetke in koreninice; tudi kupim vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, konoplje, laneno seme. Ob času vsako sadje, vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretin. Kupim tudi suhe gobe, orehe, češplje, hruške, itd., vse po najvišjih cenah. — Častitim gg. duhovnikom naznanjem, da imam vsakovrstne pristno čebelno-voščene sveče v zalogi.

Kupujem zgodnji kakor tudi pozni hmelj.

„Kmetijska zadruga v Žalcu“ naznanja vsem onim kmetovalcem, kateri še niso njeni udje, da se dobi umetni gnoj, kompost in tomaževa žlindra, kakor živinska sol, pri **Antonu Kolencu**, trgovcu v „Narod. domu“ v Celju, kamor se obrnejo naj neudi zadruga.

„Kmetijska zadruga za Spodnještajersko“
vknjiž. zadruga z omejenim poroštvom v Žalcu.

Kupim vsake vrste jabolka.

Kupim vsake vrste jabolka.

Svoji k svojim!

Rafael Salmič

— urar v Celji —

v „Narodnem domu“

priporoča svojo veliko zalogo zlatih, tula-, srebrnih in nikelnastih žepnih ur za dame in gospode. — Zaloga optičnih predmetov.

Velika izbira stenskih ur, budilk in ur z nihalom, najnovejša in najboljše, kakor tudi špecialitete vsake vrste po najnižjih konkurenčnih cenah.

Istotako priporoča najraznovrstnejša, za vsako priliko jako primerna darila v zlatu in srebru, kakor: verižica, ubane, prstane, zapestnice itd. itd.

Vsa popravila izvršujejo se dobro in ceno. — Postrežba točna.

Kuverte priporoča tiskarna D. Hribarja v Celji.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Oelzova kava

je vsak bolj priljubljena ker napravi
dan kavo
zdravo, slastno in tečno, užitno in
hranilno.

Rdeči zavoji z belim trakom.